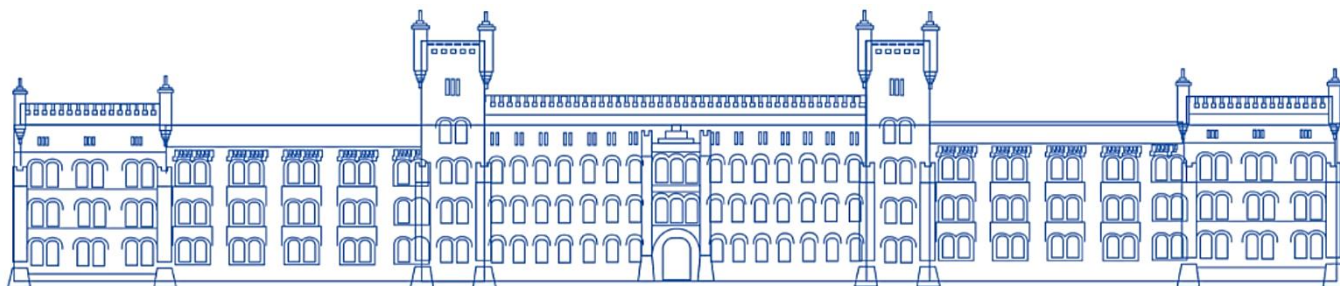

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
I Міжнародної науково-практичної конференції*

17-18 квітня 2025 року

Цивільний захист в умовах війни : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 17-18 квітня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 298 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ЛОЇК	кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Роман ЯКОВЧУК	доктор технічних наук, доцент, начальник факультету цивільного захисту ЛДУБЖД
Ольга МЕНЬШИКОВА	кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника факультету цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИСЬ	кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр СИНЕЛЬНИКОВ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИЛЮК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Павло БОСАК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ТАРНАВСЬКИЙ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Мар'ян ЛАВРІВСЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Володимир РИХВА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександра ПЕКАРСЬКА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Максим ДОВГАНОВСЬКИЙ	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Вікторія ФІЛІПОВА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД

У збірнику тез I Міжнародної науково-практичної конференції «Цивільний захист в умовах війни» висвітлено досвід сучасних тенденцій й викликів в організації цивільного захисту в умовах війни, а також формування основних напрямків вдосконалення та розвитку системи цивільного захисту.

Для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти, працівників наукових, виробничих установ, підрозділів ДСНС України, представників державних та місцевих органів влади, громадських і професійних організацій та здобувачів освіти.

Автори несуть особисту відповідальність за зміст представлених публікацій, достовірність результатів і дотримання вимог академічної доброчесності. Оргкомітет не несе відповідальності за порушення правил написання в друкованих авторських матеріалах.

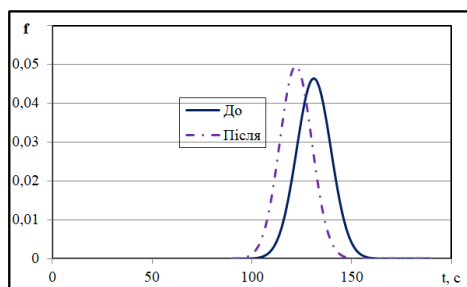

Рисунок 2 – Порівняльний аналіз за ругим варіантом

Відмічено, що сильною стороною розробленого підходу є достовірне обґрунтування пропозицій. Слабою – трудомісткість проведення експериментальних досліджень для отримання рекомендацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белюченко Д., Луценко Т., Корчагін П., Маловик І., Стрілець В. Обґрунтування нормативів для оцінювання оперативних розгортань в засобах бронезахисту. *Проблеми надзвичайних ситуацій*. - 2024. - № 1 (39). – С.25-39. DOI: <https://doi.org/10.52363/2524-0226-2024-39-2>

УДК 81'25:351.86(075.8)

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Н. Л. Іванишин

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

В умовах війни ефективна комунікація з іноземними партнерами, включаючи структури НАТО, ООН, EFSCA, UCPM та інші міжнародні організації, вимагає високого рівня володіння іноземною мовою та навичок спеціалізованого перекладу. Значний практичний досвід у сфері реагування на надзвичайні ситуації здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники отримали під час участі в міжнародних навчаннях EU CHEM REACT, EU CHEM REACT 2 та EU MED REACT, що проходили на базі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності у 2018–2023 роках. Ці заходи дали змогу відпрацювати алгоритми дій у кризових ситуаціях за стандартами механізму цивільного захисту Європейського Союзу (Union Civil Protection Mechanism, UCPM), а також вдосконалити мовні навички та міжкультурну комунікацію. Крім того, значно зріс обсяг інформації, що потребує швидкого перекладу: міжнародні договори, керівні документи, екстрені повідомлення, гуманітарні звіти тощо. Це вимагає від майбутніх фахівців не лише володіння мовою, а й знання процедур цивільного захисту, адаптації термінології до конкретного контексту та здатності працювати в екстремальних умовах.

Система вправ для навчання має включати завдання, метою яких є формування навичок перекладу, а також вправи, призначені для включення сформованих навичок до структури перекладацьких умінь. [5, с. 218–219]

Мнемотехнічні вправи допомагають майбутнім фахівцям у сфері цивільного захисту швидше засвоювати спеціальну термінологію та ефективно використовувати у перекладі. До таких вправ належать: тренування пам'яті (Memory training) сприяє розвитку короткочасної та довготривалої пам'яті, необхідної для утримання та відтворення інформації під час перекладу. Наприклад, відтворення прослуханих фраз або абзаців, запам'ятовування послідовностей слів чи чисел, реконструкція текстів після прослуховування.. Вправи на

передбачення сприяють розвитку інтуїтивного розуміння тексту: здобувачі прогнозують значення термінів на основі контексту або частин слів. Метод «снігової кулі» передбачає поступове ускладнення фраз: спочатку студенти запам'ятовують одне слово, потім додають до нього наступне, формуючи складніші конструкції. [1, с. 22-30] Вправи на запам'ятовування прецедентної інформації (наприклад, стандартних протоколів дій у надзвичайних ситуаціях) дозволяють закріпити шаблонні вирази та структури, що часто зустрічаються у фахових текстах.

Для розвитку навичок лексико-граматичних трансформацій пропонуються наступні вправи: передати зміст речення або тексту в перекладі, використовуючи різні лексичні прийоми, зокрема контекстуальну заміну, конкретизацію чи генералізацію; застосувати лексико-граматичні трансформації, такі як антонімічний переклад, описовий переклад, компенсація, додавання або вилучення слів; а також із використати граматичні трансформації, як-от перестановка слів, зміна частини мови, трансформація синтаксичних структур, поділ або об'єднання речень.

Для формування навичок обґрунтування правильності перекладу: порівняти два варіанти перекладу, обрати оптимальний та пояснити свій вибір з урахуванням смислової, мовної та стилістичної точності; обґрунтувати правильність перекладу з точки зору його відповідності змісту, мовним нормам і стилістичним вимогам. Для формування навичок редагування перекладу: проаналізувати оригінальний текст та його переклад, виявити недоліки й запропонувати власні варіанти виправлення у проблемних місцях. Для формування навичок відходу від буквального перекладу та здатності створювати різні інтерпретації одного й того ж тексту: перекласти текст кількома варіантами.[3, с. 437]

Запропонована система вправ спрямована на формування та вдосконалення перекладацьких навичок, включаючи розвиток професійної термінології, адаптацію лексики до контексту та роботу в екстремальних умовах. Використання мнемотехнічних прийомів, вправ на передбачення, запам'ятовування прецедентної інформації та поступове ускладнення мовних конструкцій сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Значна увага приділяється розвитку перекладацьких трансформацій, обґрунтуванню правильності перекладу, редагуванню текстів і формуванню здатності до творчого переосмислення вихідного матеріалу. Таким чином, системний підхід до навчання перекладу у сфері цивільного захисту дозволяє підготувати фахівців, здатних працювати у складних і динамічних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Літвіняк О. Збірник вправ для занять з усного перекладу: англо-українська мовна пара. *Вінниця: Нова Книга*, 2019. 232 с.
2. Маланюк М., Пальчевська О., Іванишин Н. Практикум письмового перекладу. Навчальний посібник для здобувачів ЗВО за спеціальністю «Переклад» (англійська мова).. *Львів: ЛДУБЖД*, 2023. 450 с.
3. Назаренко Н., Ісламова О. Особливості навчання майбутніх офіцерів-прикордонників письмового перекладу. Збірник наукових праць *Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 2(29). С. 436–441.
4. Писанко М. Навчання синхронного перекладу студентів перекладацьких спеціальностей закладів вищої освіти. *Іноземні мови*. 2020. № 3. С. 95-102.
5. Черноватий Л. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник для студ. ЗВО за спеціальністю “Переклад”. *Вінниця : Нова Книга*, 2013. 376 с.